

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 563/2022-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Zuzanou Jankoviechovou, M. R. Štefánika 157/45, Považská Bystrica, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 30 Ek 3144/2021 z 22. júla 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. septembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadost'učinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na okresnom súde sa proti sťažovateľovi ako povinnému viedlo exekučné konanie pre vymoženie zameškaného výživného vo výške 4 640 eur a bežného výživného vo výške 60 eur mesačne. Exekučným titulom, na podklade ktorého sa viedla exekúcia, bol rozsudok Okresného súdu Považská Bystrica č. k. 11P 162/2013 z 20. novembra 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť 19. decembra 2013.

3. Sťažovateľ podal v zákonnej lehote okresnému súdu návrh na zastavenie exekúcie, v ktorom tvrdil, že zameškané, ako aj bežné výživné na maloleté dieťa bolo uhradené matke oprávnenej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „matka oprávnenej“), a preto je predmetná exekúcia vedená nedôvodne. Uviedol, že do marca 2020 žili spolu s matkou oprávnenej v spoločnej domácnosti

a spoločne uhrádzali všetky náklady na domácnosť, ako aj na výživu a potreby ich maloletých detí. V marci 2020 sa matka oprávnenej spolu s maloletými deťmi odsťahovala zo spoločnej domácnosti k svojim rodičom a z rodinnej kasy vzala sumu 3 000 eur v hotovosti. Navyše, 13. júla 2020 zaslal sťažovateľ oprávnenej sumu 10 000 eur na jej bankový účet a pravidelne od júla do októbra 2020 jej zasielal sumu 200 eur pre potreby maloletých detí.

4. Okresný súd uznesením z 3. februára 2022 vydaným vyšším súdnym úradníkom zamietol tento návrh sťažovateľa podľa § 61l Exekučného poriadku, pretože súdu nepreukázal dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 61k ods. 1 Exekučného poriadku. V dôvodoch rozhodnutia ozrejmil, že sťažovateľ síce 13. júla 2020 zaplatil na účet matky oprávnenej sumu 10 000 eur, avšak zjavne nie na potreby úhrady výživného, ale na účel majetkového vysporiadania. K transakcii bola uvedená poznámka: „*Chalupa [redacted] – vyrovnanie pre [redacted]*“. Jednostranné započítanie dlhu sťažovateľa na výživnom z iného peňažného plnenia, ktoré sťažovateľ poskytol inej osobe z iného právneho titulu (teda nie z titulu výživného, ale z titulu majetkového vysporiadania), považoval okresný súd za absolútne neprípustné a rozporné s platným právom. Sťažovateľ nepreukázal ani tvrdenie, podľa ktorého mala matka oprávnenej vziať zo spoločnej domácnosti 3 000 eur, nepredložil k tomu žiadne dôkazy a nepodnikol ani žiadnej kroky vzťahujúce sa k prípadnému trestnému činu krádeže.

5. Proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, ktorou žiadal uznesenie vyššieho súdneho úradníka zmeniť a exekúciu zastaviť. Zopakoval svoje námietky predstreté v návrhu na zastavenie exekúcie a doplnil, že pokiaľ by oprávnenej neprispieval na výživu, tak matka oprávnenej by návrh na vykonanie exekúcie podala už oveľa skôr než po takmer 8 rokoch od právoplatnosti a vykonateľnosti exekučného titulu, a najmä po uplynutí zákonom stanovenej premlčacej doby v zmysle § 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Túto okolnosť vyšší súdny úradník pri svojom rozhodovaní vôbec nevzal do úvahy. Vo vzťahu k zaplateniu sumy 10 000 eur okresný súd opomenul, že sťažovateľ a matka oprávnenej sú stále manželmi, za trvania manželstva nebolo zrušené ich bezpodielové spoluvlastníctvo, a teda neexistoval žiaden objektívny dôvod na akékoľvek majetkové vysporiadanie.

6. Napadnutým uznesením sudca okresného súdu sťažnosť sťažovateľa zamietol. Pokiaľ išlo o námietku premlčania uvedenú v sťažnosti povinného, poukázal na koncentračnú zásadu vyjadrenú v § 61k ods. 2 Exekučného poriadku s tým, že na tento nový dôvod obrany povinného nebolo možné v sťažnostnom konaní prihliadnuť. Súčasne dodal, že bez vznesenej námietky premlčania zo strany povinného nemal vyšší súdny úradník dôvod zaberať sa premlčaním. Ani ďalšie tvrdenia povinného nepovažoval okresný súd za dostatočné na to, aby preukázali dôvody zastavenia exekúcie. Uznal, že spolužitie rodičov maloletých detí môže mať za určitých okolností za následok neúčinnosť exekučného titulu na výživné a byť dôvodom zastavenia exekúcie, a to na čas, keď toto obnovené spolužitie trvalo. Avšak v prejednávanej veci nedošlo k obnoveniu manželského spolužitia, spolužitie tu existovalo už v čase vydania exekučného titulu. Vyživovacia povinnosť bola povinnému určená exekučným titulom preto, že povinný neprispieval na výživu svojej dcéry, a to i napriek tomu, že žili v spoločnej domácnosti. Preto bolo úlohou povinného preukázať svoje tvrdenia v exekúcii, že počas uvedeného obdobia prispieval na výživu oprávnenej, tak ako mu to určil súd v exekučnom titule. Plneniami v sume po 200 eur sa už okresný súd nezaoberal, pretože boli zohľadnené v návrhu na vykonanie exekúcie a povinný ich v sťažnosti

nenamietal. Argumentáciu povinného týkajúcu sa vyplatenia sumy 10 000 eur okresný súd neprijal. Ako logickejšie a presvedčivejšie vyhodnotil tvrdenie matky oprávnenej, že šlo o majetkové vysporiadanie za investície do nehnuteľnosti, pretože táto sa v marci 2020 odsťahovala z domu. Skutočnosť, že ich manželstvo nebolo rozvedené a nedošlo k zrušeniu bezpodielového spoluvlastníctva, nevyklučuje, že povinný nemohol vyplatiť matku oprávnenej z dôvodu uvedeného pri transakcii. Za zásadné považoval okresný súd i to, že povinný dlhoval oprávnenej na výživnom oveľa nižšiu sumu (takmer o polovicu) a že sa nemôže zbaviť svojej vyživovacej povinnosti vopred jednorazovým plnením.

II.

Argumentácia sťažovateľa

7. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti vyjadruje nesúhlas s napadnutým uznesením a v celom rozsahu zotrúva na svojej argumentácii, ktorú predostrel exekučnému súdu. Právny názor okresného súdu považuje za rozporný s Exekučným poriadkom, ako aj s ním označenými právami. Podľa jeho názoru mal okresný súd pred vydaním rozhodnutia riadne preveriť skutkový stav, prihliadnuť na vznesenú námietku premlčania vymáhaného nároku a následne prispôbiť tomuto stavu procesné kroky. Keďže tak neurobil zasiahol do práv sťažovateľa. Sťažovateľ súčasne uvádza, že medzičasom došlo k vymoženiu pohľadávky spolu s trovami exekúcie, a preto už nie je možné obnoviť stav pred porušením práv a k náprave tohto stavu by neprispelo ani zrušenie právoplatného rozhodnutia. Z uvedeného dôvodu sa petitom ústavnej sťažnosti nedomáha zrušenia napadnutého uznesenia, ale žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho práv napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bol v podstate potvrdený záver o zamietnutí jeho návrhu na zastavenie exekúcie. Tvrdený zásah do svojich práv identifikuje v nedostatku odôvodnenia napadnutého uznesenia, pretože okresný súd sa nevysporiadal s opodstatnenosťou ním vznesenej námietky premlčania.

9. Vzhľadom na podstatu argumentácie sťažovateľa ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje doktrínu minimalizácie jeho zásahov do činnosti orgánov verejnej moci, čo vyplýva zo samotného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti. Ústavný súd je povinný skúmať, či bolo konanie ako celok spravodlivé, avšak vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného

predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06). Ústavný súd teda koriguje len tie najextrémnejšie excesy orgánov verejnej moci.

10. Rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre neustále pripomína, že jedným z kľúčových princípov spravodlivého súdneho konania, ako ich garantuje čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 46 ods. 1 ústavy), je aj právo na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Jeho obsahom je právo strany sporu na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (napr. III. ÚS 135/04, III. ÚS 198/05, III. ÚS 34/07). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

11. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že nezistil v odpovediach na námietky sťažovateľa formulovaných okresným súdom nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. Už vyšší súdny úradník jasne a zrozumiteľne vysvetlil, z akých dôvodov nevyhovel návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie (bod 4) a sudca okresného súdu sa následne v napadnutom uznesení s týmito dôvodmi stotožnil. Zároveň sa vysporiadal i s námietkami sťažovateľa obsiahnutými v jeho sťažnosti (bod 6) s tým záverom, že išlo o námietky nové, ktoré sťažovateľ neuplatnil v rámci návrhu na zastavenie exekúcie, a preto na ne s poukazom na zásadu koncentrácie konania nemohol prihliadať.

12. Koncentrácia konania vyplývajúca z § 61k ods. 2 Exekučného poriadku sa prejavuje v tom, že povinný musí v návrhu na zastavenie exekúcie s odkladným účinkom, t. j. v návrhu podanom do 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie uviesť všetky právne skutočnosti, ktoré nastali ku dňu podania návrhu. V ďalšom návrhu na zastavenie exekúcie môže povinný uplatniť iba právne skutočnosti, ktoré nastali po podaní predchádzajúceho návrhu. Ak právna skutočnosť tvrdená v návrhu na zastavenie exekúcie nie je predložená včas, exekučný súd na ňu neprihliadne s výnimkou skutočností, ktoré objektívne bez svojej viny nemohol uplatniť skôr. Vzťahnuc uvedené na prejednávany prípad, možno konštatovať, že je nepochybné, že sťažovateľ nepredložil okresnému súdu námietku súvisiacu s uplatnením námietky premlčania v rámci návrhu na zastavenie exekúcie a v lehote na jeho podanie, hoci tak urobiť mohol, ale uviedol ju až v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka. K tomu okresný súd konštatoval, že otázka vymáhania nároku v rozpore s dobrými mravmi nemohla nastať po uplynutí 15 dní od doručenia upovedomenia o začatí exekúcie, ale musela tu byť bez akýchkoľvek pochyb ešte pred začatím exekučného konania. Na takýto nový dôvod obrany povinného vznesený až v rámci sťažnosti preto nemohol prihliadnuť. Súčasne dodal, že bez vznesenej námietky premlčania zo strany povinného ani nemal vyšší súdny úradník dôvod (*ex officio*) sa zaoberať premlčaním. Je v záujme sťažovateľa, aby si strážil svoje práva a postupoval pri ich uplatňovaní, resp. bránení v súlade s pravidlami vyplývajúcimi z relevantných ustanovení exekučného poriadku. Preto pokiaľ sa okresný súd v okolnostiach danej veci osobitne nezaoberal touto jeho námietkou s poukazom

na koncentráciu konania (§ 61k ods. 2 Exekučného poriadku), nemožno mu tento postup vyčítať a vidieť v tom nedostatok odôvodnenia napadnutého uznesenia, ktorý by mal spôsobiť zásah do práv sťažovateľa.

13. Na iné pochybenia okresného súdu sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nepoukazoval, a preto ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie nevykazuje z ústavnoprávneho hľadiska také nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne zakladali dôvody na vyslovenie porušenia práv sťažovateľa, a preto jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 19. októbra 2022

Miloš Maďar
predseda senátu